

ZAKON

O VINU, RAKIJI I DRUGIM PROIZVODIMA OD GROŽĐA I VINA

POGLAVLJE I. OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

(Sadržaj Zakona)

Ovim Zakonom uređuju se:

- a) posebnosti čuvanja geografskog porijekla grožđa, vina i drugih proizvoda od grožđa i vina;
- b) proizvodnja, promet i prerada plemenitog vinskog grožđa za vino;
- c) proizvodnja i promet mošta i vina i drugih proizvoda od grožđa i vina;
- d) zadaci ovlaštene institucije za vinogradarstvo i vinarstvo (u daljnjem tekstu: ovlaštena institucija);
- e) izrada i vođenje vinogradarskog katastra;
- f) druga pitanja važna za provođenje jedinstvenog sistema u vezi s proizvodnjom i prometom grožđa, vina i drugih proizvoda od grožđa i vina.

Član 2.

(Definicija vina)

Vino je poljoprivredno-prehrambeni proizvod, dobiven s potpunim ili djelimičnim alkoholnim vrenjem masulja ili mošta, proizveden od grožđa plemenite vinove loze, koje u vrijeme berbe sadrži najmanje 64 stepena Oechsle šećera, ukoliko nije za pojedine berbe, sorte i proizvodna područja drugačije određeno.

Član 3.

(Definicija grožđa)

Grožđe je, u smislu ovog Zakona, zdrav, zreo, prezreo, prosušen ili prirodno smrznut plod plemenite vinove loze (*Vitis vinifera*) namijenjen za proizvodnju vina i drugih proizvoda od grožđa i vina.

Član 4.

(Rakija i drugi proizvodi od grožđa i vina)

Drugi proizvodi od grožđa i vina (u daljnjem tekstu: drugi proizvodi) po ovom Zakonu su:

- a) niskoalkoholna pića;
- b) proizvodi od grožđa i vina bez ili s djelimičnim vrenjem, groždani mošt, groždani mošt djelimičnog vrenja, gusti groždani sok i gusti groždani mošt, rektificirani groždani sok, groždani sok i mistela;
- c) mješavina drugih pića, odnosno biljnih ekstrakta s vinom, u kojima je udio vina veći od 50%;
- d) nealkoholni proizvodi od vina;
- e) vinske rakije;

- f) vinsko sirće;
- g) vina za destilaciju;
- h) proizvodi destilacije alkoholno prevrelih proizvoda od grožđa: rakija (komovica, lozovača, vinovica, droždenka), vinski destilat, vinski alkohol (rafinirani i nerafinirani) i vinjak;
- i) sporedni proizvodi od grožđa i vina: drop, peteljke i proizvodi od sporednih proizvoda: vinski talog, vinski kamen i sjemenje grožđa;
- j) ostali proizvodi od grožđa i vina.

Član 5.

(Geografsko porijeklo vina i drugih proizvoda)

- (1) Geografsko porijeklo vina i drugih proizvoda označava se po geografskom području, gdje je grožđe bilo proizvedeno i gdje su grožđe, vino, odnosno drugi proizvodi od grožđa i vina dobili, zbog prirodnih, odnosno ljudskih faktora, određena, posebna svojstva.
- (2) Vrste oznaka geografskog porijekla vina su sljedeće:
  - a) zaštićeno geografsko porijeklo (ZGP);
  - b) priznato geografsko porijeklo (PGP).
- (3) Oznakom zaštićeno geografsko porijeklo (ZGP) mogu se označiti samo vina iz razreda kvalitetnih i vrhunskih vina, kod kojih je i grožđe i vino proizvedeno na određenom području, koje je jednako ili manje od vinogorja. Imena i uvjeti za zaštićeno geografsko porijeklo vina propisani su, a pravna zaštita osigurana je ovim Zakonom i propisima o industrijskom vlasništvu.
- (4) Oznakom priznatog geografskog porijekla (PGP) mogu se označiti vina regije (rejona) za koja je sve grožđe proizvedeno u određenoj regiji ili manjem području od regije. Imena i uvjeti za priznato geografsku oznaku propisani su, a pravna zaštita osigurana je ovim Zakonom i propisima o industrijskom vlasništvu.
- (5) Oznaka geografskog porijekla je zajedničko pravo i smiju ga koristiti oni koji su upisani u registar proizvođača grožđa i vina, za vino, odnosno druge proizvode, ako su grožđe, vino i drugi proizvodi proizvedeni na određenom području i ispunjavaju druge propisane uvjete.
- (6) Zbog zaštite i kontroliranja geografskog porijekla vina i drugih proizvoda, vodi se, u skladu s ovim Zakonom, popis geografskih oznaka vina i drugih proizvoda.

U toj namjeri se:

- a) vinogradska područja Bosne i Hercegovine dijele na uzgojna područja;
- b) vodi katastar postojećih i mogućih vinogradarskih površina s idealnim vinogradarskim zemljištem (u daljnjem tekstu: katastar vinograda);
- c) vodi registar proizvođača grožđa i vina (u daljnjem tekstu: registar);
- d) propisuju preporučene i dozvoljene sorte vinove loze i podloge za vinovu lozu (u daljnjem tekstu: trsni izbor);
- e) prati dozrijevanje grožđa i određuje vrijeme berbe;
- f) odgovarajuće ograničava urod grožđa po hektaru;

"Službene glasnik BiH", br. 25/08

g) ocjenjuje i označava vino i druge proizvode.

(7) U pogledu oznake porijekla vina i drugih proizvoda primjenjuju se propisi o industrijskom vlasništvu samo ako u ovom Zakonu nije drugačije određeno. Proizvođač vina, čije vino ispunjava uvjete za označavanje porijekla po ovom Zakonu, uživa pravnu zaštitu po propisima o industrijskom vlasništvu.

Član 6.

(Označavanje i zaštita kontroliranog porijekla, imena i oznake vina)

(1) Oznaku kontroliranog porijekla mogu dobiti proizvodi s vinogradarskog područja s utvrđenim organoleptičkim i hemijskim svojstvima značajnim za ekološke uvjete položaja i sorte ili grupe sorti grožđa tog područja.

(2) Po zahtjevu proizvođača, Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) u saradnji s nadležnim organima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Brčko Distrikt BiH) i na osnovu mišljenja ovlaštene institucije, izdaje rješenje za označavanje vina oznakom "zaštićeno geografsko porijeklo" (ZGP) ili "priznato geografsko porijeklo" (PGP), vina iz člana 25. stav (1) i stav (3), član 26., 27., 28., 29., 30., 31., 32., 33., 34. i 35. ovog Zakona.

(3) Uz zahtjev iz stava (2) ovog člana proizvođač prilaže elaborat o zaštiti kontroliranog porijekla (stručnu dokumentaciju) koji izrađuje ovlašteno pravno lice iz čl. 10. i 11. ovog Zakona.

(4) Svako rješenje iz stava (2) ovog člana objavljuje se u "Službenom glasniku BiH", službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta BiH.

Član 7.

(Elaborat)

Elaborat (stručna dokumentacija) za izdavanje rješenja za proizvode s oznakom kontroliranog porijekla od člana 25. do 35. ovog Zakona mora sadržavati:

a) geografske, ortografske i geološke podatke o vinogradarskom području (regiji, podregiji, vinogorju, odnosno položaju) na kojem bi se proizvodilo grožđe za proizvode za koje se traži rješenje za označavanje kontroliranog porijekla, te opis područja i površinu vinograda u regiji, podregiji, vinogorju;

b) podatke o postojećim površinama pod vinogradima (parcela) na osnovu zemljišnoknjižnih izvoda i prijepisa posjedovnog lista;

c) podatke o sortnom sastavu, agrobiološkim i tehnološkim karakteristikama sorte i podlogama svakog vinograda, iskazano brojučano i u postotku zastupljenosti;

d) prikaz klimatskih, zemljišnih, temperaturnih i drugih činitelja koji su svojstveni za određeno područje i koji imaju značajan uticaj za proizvodnju određenog kvaliteta grožđa i vina;

e) podatke o urodu po trsu, jedinici površine i ukupno;

f) opis agrotehnike, ampelotehnike i zaštite od biljnih bolesti i nametnika, koji se primjenjuju, odnosno namjeravaju primjenjivati;

g) opis načina prerade grožđa, dorade i njege vina i opis sredstava koja se upotrebljavaju u proizvodnji;

h) opis objekata, tehničkih sredstava i uređaja koji se upotrebljavaju u proizvodnji;

i) analizu hemijskog sastava mošta i vina, te opis organoleptičkih svojstava vina;

j) opis boce, opreme i oznaka koje će dato vino imati u prometu;

"Službene glasnik BiH", br. 25/08

- k) podatke koji se moraju pratiti u proizvodnji svake godine, a predstavljaju specifičnost određenog vina;
- l) druge podatke značajne za ocjenu i postizanje određenog kvaliteta;
- m) izvod iz Registra proizvođača grožđa i vina.

Član 8.

(Izmjena rješenja)

- (1) Proizvođač je dužan zatražiti kod svake promjene iz člana 7. tač. a) do m) ovog Zakona izmjenu već izdatog rješenja o zaštiti geografskog porijekla.
- (2) Po zahtjevu proizvođača, Ministarstvo, u saradnji s nadležnim organima entiteta i Brčko Distrikta BiH, izdaje rješenje o izmjeni rješenja iz stava (1) ovog člana.
- (3) Zahtjevu iz stava (2) ovog člana treba priložiti dodatak elaborata (aneks) koji se odnosi na zatraženu izmjenu.

Član 9.

(Promjena kategorije vina)

Vino s oznakom kontroliranog porijekla može se u pojedinim godinama zbog slabijeg kvaliteta ili iz drugih razloga svrstati u nižu kategoriju, ako je to predviđeno elaboratom iz člana 7. ili aneksom elaborata ovog Zakona.

Član 10.

(Zaštita imena i znaka vina)

Zaštita imena i znaka vina i drugih proizvoda od grožđa i vina, proizvedenih prema odredbama ovog Zakona i propisa donesenih na osnovu njega, provodi se prema odredbama posebnih propisa o zaštiti imena i znaka.

Član 11.

(Stručni i analitički zadaci u oblasti vinogradarstva i vinarstva)

- (1) Stručne, pravne, razvojne i analitičke zadatke u oblasti vinogradarstva i vinarstva, koji su posebno značajni za Bosnu i Hercegovinu, a određeni su ovim Zakonom i na osnovu njega izdatim propisima i ustavnim aktom, obavljaju institucije ovlaštene od nadležnog ministarstva (u daljnjem tekstu: ovlaštene institucije).
- (2) Način rada i uvjete koje treba da ispunjava pravno lice iz stava (1) ovog člana propisat će ministar vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH (u daljnjem tekstu: ministar) pravilnikom.
- (3) Radi praćenja djelotvornosti i stanja u vinogradarstvu ovlaštene institucije dužne su o obavljenim poslovima iz svoje djelatnosti najmanje dva puta godišnje podnijeti pisani izvještaj Ministarstvu i nadležnim organima entiteta i Brčko Distrikta BiH.
- (4) Zadaci iz stava (1) ovog člana su:
  - a) savjetovanje, edukacija, osposobljavanje i prijenos znanja do vinogradara i vinara u tehnološkim, privrednim, ekološkim i drugim oblastima važnim za razvoj vinogradarstva i vinarstva;
  - b) selekcija i introdukcija vinove loze i genetska banka vinove loze;

"Službene glasnik BiH", br. 25/08

- c) uzgoj i garancija dovoljnih količina osnovnog matičnog materijala vinove loze i zemljišta;
- d) vođenje registra proizvođača i prerađivača grožđa i vina;
- e) vođenje vinogradarskog katastra;
- f) praćenje propisanih tehnologija i metoda proizvodnje grožđa i vina (praćenje dozrijevanja grožđa);
- g) analiza grožđa i vina i razvrstavanje vina i drugih proizvoda po kvalitetu: ocjenjivanja vina i drugih proizvoda (laboratorijske analize i organoleptička ocjena);
- h) izdavanje dozvola za šećerenje grožđa i mošta;
- i) određivanje vremena berbe grožđa;
- j) izdavanje odluka o ocjenjivanju vina i drugih proizvoda.

POGLAVLJE II. PRERADA GROŽĐA I VINA

Član 12.

(Proizvodnja grožđa i vina, te prerada vina i drugih proizvoda)

- (1) Proizvodnjom grožđa smatraju se svi radovi u vinogradu, uključujući i berbu grožđa.
- (2) Proizvodnja vina obuhvata preradu grožđa, i to: odvajanje zrna od peteljke; presovanje grožđa i sve podrumске radove: obrada masulja i mošta, alkoholno vrenje masulja i mošta, njega vina i pripremanje vina za potrošnju; punjenje vina u originalnu ambalažu, te skladištenje vina prije stavljanja u promet.
- (3) Prerada vina i/ili drugih proizvoda tehnološki je postupak u kojem se kao sirovina upotrebljava vino, odnosno drugi proizvodi.

Član 13.

(Proizvođači grožđa, vina i drugih proizvoda)

- (1) Vino i druge proizvode smiju proizvoditi lica koja za tu djelatnost ispunjavaju propisane uvjete u pogledu stručne osposobljenosti, prostorija i opreme, a upisani su u registar proizvođača grožđa i vina, i to:
  - a) pravna lica i samostalni poduzetnici;
  - b) fizička lica koja se bave proizvodnjom grožđa, vina i drugih proizvoda, a nisu samostalni poduzetnici, ali samo od vlastitog uzgoja grožđa.
- (2) Minimalne tehničko-tehnološke uvjete iz stava (1) ovog člana propisuje ministar posebnim propisom.
- (3) Poslove utvrđivanja minimalnih tehničko-tehnoloških uvjeta iz stava (2) ovog člana obavljaju nadležni organi entiteta (kantoni) i Brčko Distrikta BiH.
- (4) Ispunjavanje uvjeta iz stava (2) ovog člana utvrđuje i kontrolira Ministarstvo, na prijedlog nadležnih organa entiteta (kantoni) i Brčko Distrikta BiH.

Član 14.

(Registar proizvođača grožđa i vina)

- (1) U registar se upisuju pravna i fizička lica koja proizvode grožđe (u daljnjem tekstu: proizvođači grožđa), pravna i fizička lica koja proizvode vino (u daljnjem tekstu: proizvođači vina), odnosno pravna i fizička lica koja proizvode druge proizvode (u daljnjem tekstu: proizvođači drugih proizvoda) ili pravna i fizička lica koja prerađuju vino, odnosno druge proizvode (u daljnjem tekstu: prerađivači vina, odnosno drugih proizvoda).
- (2) Proizvođači grožđa su pravna i fizička lica koja proizvode grožđe za vino, odnosno druge proizvode i:
  - a) imaju u vlasništvu, zakupu, odnosno u koncesiji 0,05 ha ili više vinograda na teritoriji Bosne i Hercegovine;
  - b) imaju stalni boravak u Bosni i Hercegovini, a imaju, u vrijeme stupanja na snagu ovog Zakona, vinograde u vlasništvu ili zakupu u graničnim područjima države koja graniči s Bosnom i Hercegovinom, ako dovezu grožđe, vino odnosno druge proizvode na teritoriju Bosne i Hercegovine.
- (3) Proizvođači vina su pravna i fizička lica koja proizvode vino od grožđa iz vlastite proizvodnje ili od kupljenog grožđa ili vina.
- (4) Prerađivači vina, odnosno drugih proizvoda su pravna i fizička lica koja prerađuju vino, odnosno druge proizvode iz vlastite, odnosno kupljene robe, u druge proizvode.
- (5) Proizvođači, odnosno prerađivači koji su pravna lica, odnosno samostalni poduzetnici upisuju se u registar u upravnoj jedinici, u kojoj pravno lice, odnosno samostalni poduzetnik ima sjedište. Proizvođači grožđa koji su fizička lica upisuju se u registar upravne jedinice u kojoj se nalaze njihovi vinogradi, odnosno njihov veći dio.
- (6) Objedinjavanje registra i glavni registar vodi Ministarstvo.

Član 15.

(Sadržaj registra)

- (1) U registar se upisuju podaci:
  - a) o proizvođačima i prerađivačima iz čl. 13. i 14. ovog Zakona: ime, prezime i adresa, jedinstveni matični broj fizičkog lica, odnosno ime, sjedište i matični broj pravnog lica, odnosno samostalnog poduzetnika;
  - b) o vinogradima: općina, katastarska općina, broj parcele, katastarski razred, neto i brutopovršina;
  - c) o vinskom trsu: broj trsova i razdaljina sadnje, sorta, zemljište, godina sadnje, popunjenost zasada;
  - d) o proizvodu: količina grožđa po sortama, količina vina i drugih proizvoda u domaćoj proizvodnji;
  - e) o otkupu: količina otkupljenog grožđa, mošta odnosno vina po sortama i količinama otkupljenih drugih proizvoda po vrstama;
  - f) ostali podaci.
- (2) Molbu za upis u registar mora predati proizvođač, odnosno prerađivač iz stava (1) ovog člana prije početka obavljanja aktivnosti na propisan način, u propisanim rokovima i zajedno s propisanom dokumentacijom.
- (3) Uvjete koje mora zadovoljiti proizvođač za upis u registar, odnosno vinogradarski katastar, te sadržaj, oblik i način vođenja registra pravilnikom propisuje ministar, u saradnji s nadležnim organima entiteta i Brčko Distrikta BiH.

"Službene glasnik BiH", br. 25/08

(4) Registar na propisan način vodi upravna jedinica. Upravna jedinica propisane podatke iz registra u propisanom roku i na propisan način šalje resornom ministarstvu, nadležnom za poljoprivredu i ovlaštenoj instituciji za izradu zbirnog registra.

(5) Podatke iz registra može upotrijebiti:

- a) ministarstvo za praćenje stanja i oblikovanje privredne politike u oblasti vinogradarstva i vinarstva;
- b) ovlaštene institucije za obavljanje svojih zadataka;
- c) nadležne inspekcije za obavljanje svojih zadataka;
- d) upravni organ nadležan za državnu i entitetsku statistiku, te
- e) drugi organi ovlašteni zakonom.

Član 16.

(Katastar postojećih i mogućih vinograda)

(1) Na osnovu zbirnog registra i drugih baza podataka, ovlaštene institucije, u skladu sa članom 11. stav (4) tačka e) ovog Zakona, pravi katastar vinograda kao evidenciju o postojećim i mogućim vinogradima. Katastar vinograda vodi se povezano sa zemljišnim katastrom.

(2) Kao moguće vinogradarske površine mogu se evidentirati samo apsolutno vinogradarska zemljišta. Apsolutno vinogradarsko zemljište je zemljište na kojem vinski trs daje kvalitetno i količinski optimalne proizvode, pri čemu je ekonomičnost proizvodnje vinove loze na tom zemljištu veća nego što bi bila kod proizvodnje drugih poljoprivrednih proizvoda.

(3) Prilikom izrade i vođenja katastra vinograda ovlaštene institucije upotrebljavaju podatke o:

a) proizvođačima iz zbirnog registra proizvođača grožđa i vina, pri čemu se mogu za fizička lica upotrijebiti, u pogledu imena, prezimena i adrese, te jedinstvenog matičnog broja lica, podaci iz centralnog registra stanovništva; a za pravna lica i samostalne poduzetnike, u pogledu imena, adrese, matičnog broja, te drugih javnih podataka, podatke iz registra preduzeća; a za oboje i podatke iz registra teritorijalnih jedinica i evidencije kućnih brojeva;

b) zemljištu iz zemljišnog katastra, topografskih nacрта, karata i baza;

c) vlasnicima, površinama, katastarskoj kulturi i katastarskom razredu iz baze podataka zemljišnog katastra Bosne i Hercegovine uključujući postojeću kompjutersku obradu;

d) zemljištu i njihovoj rodности iz agrokarte, kategoriziranja i razvrstavanja poljoprivrednog zemljišta, iz pedološke i geološke karte, iz aero-foto snimaka i postojećih satelitskih snimaka, te i podataka sistematskog praćenja i analize rodности poljoprivrednog zemljišta;

e) podneblju iz baze podataka Hidrometeorološkog zavoda Bosne i Hercegovine;

f) zagađenosti iz podataka sistematskog praćenja zagađenosti poljoprivrednog zemljišta, poljoprivrednog bilja i otpadnih voda.

(4) Oni koji upravljaju podacima, odnosno vlasnici iz stava (3) ovog člana daju Ministarstvu podatke besplatno, a mogu zaračunati neposredne materijalne troškove za potrebnu dodatnu dokumentaciju.

(5) Ovlaštene institucije vode vinogradarski katastar.

"Službene glasnik BiH", br. 25/08

Član 17.

(Grožđe)

- (1) Grožđe, koje je predviđeno za preradu u vino, može se proizvoditi samo na apsolutno vinogradarskim zemljištima i od određenih preporučenih, odnosno dozvoljenih sorti vinove loze za određeno proizvodno područje.
- (2) Grožđe koje je predviđeno za preradu u vino mora biti, u pogledu predviđenog kvalitetnog stepena vina, proizvedeno s odgovarajućom vinogradarskom tehnologijom.
- (3) U proizvodnji grožđa i vina mora se raditi s grožđem, dropom, moštom i vinom tako da se zadrže i razviju sve prirodne osobine kvaliteta grožđa i da se odnjeguje odgovarajuće vino za promet.
- (4) Zabranjena su sredstva i postupci koji mogu biti štetni za ljudsko zdravlje i okoliš.
- (5) Iz uvezenog grožđa, dropa, odnosno mošta, nije dozvoljena proizvodnja vina, izuzev stone kategorije vina bez zaštićenog geografskog porijekla. Ova odredba ne važi za grožđe koje proizvođači iz člana 13. i člana 14. stav (2) ovog Zakona proizvode na svojim zemljištima na pograničnim područjima susjednih zemalja, a u skladu s ovim Zakonom i propisima, izdatim na osnovu njega, dovezu u Bosnu i Hercegovinu.

Član 18.

(Berba)

- (1) Berba grožđa za proizvodnju mošta i vina nije dozvoljena prije dana koji, po pojedinačnim područjima za pojedine sorte plemenite vinove loze i stepenu kvaliteta na osnovu podataka o dozrijevanju grožđa, odrede ovlaštene institucije. Pojedino područje koje je određeno za berbu može biti manje od vinogradarske podregije.
- (2) Rok za berbu grožđa određuje se na osnovu terenskih mjerenja zrenja grožđa tako da grožđe za vrijeme berbe ima toliki stepen šećera da doslađivanje vina više nije potrebno.
- (3) Bez obzira na član 2. ovog Zakona, Ministarstvo može zbog izuzetno nepogodnih prilika za dozrijevanje grožđa, a po prethodnom mišljenju ovlaštenih institucija, dopustiti proizvodnju vina od grožđa koje za vrijeme berbe ima najmanje 52 stepena Oechsla.
- (4) Dozvoljeni rok za berbu ovlaštene institucije objavljuju na način uobičajen u određenom kraju.
- (5) Berbu grožđa za vrhunsko vino treba prethodno prijaviti ovlaštenim institucijama. Prije berbe ovlaštene institucije pregledaju količinu i kvalitet grožđa koje je predviđeno za proizvodnju vrhunskog vina iz člana 25. stav (3) tačka d) ovog Zakona.
- (6) Proizvođač je dužan svake godine, najkasnije do 31. decembra tekuće godine, prijaviti općinskom organu uprave, nadležnom za poljoprivredu, količinu berbe grožđa i proizvoda dobivenih od grožđa, te njihovu zalihu iz prethodnih godina.

Član 19.

(Njega vina)

- (1) U proizvodnji grožđa, vina i drugih proizvoda od grožđa i vina dozvoljeni su samo propisani postupci i enološka sredstva.
- (2) Popravljanje mošta i vina, te doslađivanje grožđa i mošta nije dozvoljeno, osim ako ovlaštene institucije izdaju propisanu dozvolu za doslađivanje dropa i mošta.

"Službene glasnik BiH", br. 25/08

- (3) Ovlaštene institucije mogu izdati dozvolu ako su u pojedinim godinama vremenske prilike za rast i razvoj vinove loze bile posebno nepovoljne, a pri tome uzima u obzir proizvodno područje i predviđeni stepen kvaliteta vina i sortu grožđa.
- (4) Dozvola za doslađivanje ne smije se izdati ako je masulj, odnosno mošt namijenjen za proizvodnju vrhunskog vina.
- (5) Dozvola iz stava (4) ovog člana zajednička je odluka za sve proizvođače grožđa i vina pojedine sorte s određenog proizvodnog područja i izdaje se po službenoj dužnosti.
- (6) Odluka se objavljuje u proizvodnom području na uobičajen način, a jedan izvod šalje se poljoprivrednoj inspekciji.
- (7) Dozvoljene postupke i sredstva u proizvodnji pravilnikom propisuje ministar, u saradnji s nadležnim organima entiteta i Brčko Distrikta BiH.

Član 20.

(Zabranjeni postupci)

Zabranjeno je:

- a) masulju, moštu i vinu dodavati šećer, koncentrirani mošt ili druge slatke supstance, ako ovim Zakonom i propisima donesenim na osnovu njega nije drugačije određeno,
- b) masulju ili moštu, kojem je uz uvjete propisane članom 19. ovog Zakona, dodat šećer ili koncentrirani mošt i vinu dobivenom od takvog masulja, odnosno mošta popravljati kiselost,
- c) patvoriti, odnosno povećavati količinu masulja, mošta ili vina dodavanjem alkohola, vode, šećera, kiseline, vinskog taloga, koncentriranog mošta, suhog grožđa i drugih supstanci i sastojaka,
- d) miješati:
  - 1) stono, kvalitetno ili vrhunsko vino sa specijalnim vinima,
  - 2) masulj, mošt ili vino od plemenite vinove loze s proizvodima direktno rodni hibrida,
  - 3) zdrava vina s bolesnim vinima i vinima s manom,
  - 4) bijela vina s crnim vinima radi dobivanja ružičastih vina,
- e) u proizvodnji vina i drugih proizvoda koristiti etilni alkohol koji nije vinskog porijekla,
- f) vinu kojem je uz uvjete iz člana 19. ovog Zakona povećavan alkohol dodavati koncentrirani mošt,
- g) u proizvodnji vrhunskih vina dodavati koncentrirani mošt, šećer ili bilo koje druge slatke supstance,
- h) dokiseljavanje ili otkiseljavanje u proizvodnji vrhunskih vina,
- i) držati sredstva koja ne zadovoljavaju uvjete iz člana 19. stav (1) ovog Zakona u prostorijama u kojima se proizvodi vino i drugi proizvodi od grožđa i vina.

Član 21.

(Izuzeci)

- (1) Izuzetno od odredbi člana 20. ovog Zakona, ovlaštene institucije mogu dopustiti proizvođaču da, na osnovu provedene analize, masulju, moštu ili mladom vinu u vrenju doda šećer ili koncentrirani mošt, radi povećanja sadržaja alkohola u vinu, ako je zbog loših vremenskih uvjeta sadržaj groždanog šećera u masulju ili moštu manji od prosječnog sadržaja šećera za tu sortu i to područje.

"Službene glasnik BiH", br. 25/08

(2) Uvjeti i način pod kojim je proizvodima iz stava (1) ovog člana dozvoljeno dodavati šećer ili koncentrirani mošt, pravilnikom propisuje ministar, u saradnji s nadležnim organima entiteta i Brčko Distrikta BiH.

Član 22.

(Miješanje grožđa, masulja, mošta i vina)

(1) Miješanje grožđa, masulja, mošta odnosno vina dozvoljeno je za pojedine stepene kvaliteta vina, za različita godišta i boje grožđa samo u okviru koji određuje ovaj Zakon i propisi izdati na osnovu njega.

(2) Zabranjeno je miješanje domaćeg vina s uvoznim.

POGLAVLJE III. PODJELA VINOGRADARSKOG PODRUČJA NA PROIZVODNA PODRUČJA

Član 23.

(Proizvodna područja)

(1) U pogledu ekoloških razmjera (reljef, podneblje, tlo, agrobiološki faktori, te nauke o plemenitoj vinovoj lozi), glavnih organoleptičkih svojstava vina, te historijsko-tradicionalnih postupaka prerade grožđa i vina, vinogradarska područja Bosne i Hercegovine dijele se na proizvodna područja: zonu, regiju (rejon), podregiju (podrejon), vinogorje i vinorodne položaje.

(2) Zona je šire geografsko područje koje ima slične prilike što se tiče podneblja i otapanja snijega koje, zajedno s agrobiološkim faktorima, utiču na glavna organoleptička svojstva vina, proizvedenog na području vinorodnog kraja.

(3) Vinorodna područja iz stava (1) ovog člana, s njihovim granicama, pravilnikom propisuje ministar, u saradnji s nadležnim organima entiteta i Brčko Distrikta BiH.

Član 24.

(Izbor sorti)

(1) U pojedinim regijama (rejonima) smije se saditi i proizvoditi vino samo iz onih sorti koje određuje sortni izbor za pojedinu regiju.

(2) Sorte vinove loze za proizvodnju vina u smislu ovog Zakona moraju pripadati vrsti *Vitis vinifera* ili ukrštanjem *Vitis vinifera* s drugim vrstama roda *Vitis*.

(3) Ministar, u saradnji s nadležnim organima entiteta i Brčko Distrikta BiH, donosi pravilnik o nacionalnoj listi priznatih kultivara vinove loze kojim će se odrediti i grupe preporučenih i dozvoljenih kultivara za pojedina vinogradarska područja.

POGLAVLJE IV. RAZVRSTAVANJE, OCJENJIVANJE I OZNAČAVANJE VINA

Odjeljak A. Razvrstavanje vina

Član 25.

(Razvrstavanje vina po kvalitetu)

(1) Vina, u smislu ovog Zakona, jesu:

a) vina u užem smislu riječi:

1) mirna vina,

"Službene glasnik BiH", br. 25/08

- 2) pjenušava vina,
- 3) biser vina,
- 4) gazirana vina.

b) specijalna vina:

- 1) desertna vina,
- 2) aromatizirana vina,
- 3) likerska vina,

c) Po boji, vina se dijele na: bijela, ružičasta (rose, opolo) i crna (crvena).

(2) Po sadržaju neprevrelog šećera, vina se dijele na:

a) mirna vina:

- 1) suha,
- 2) polusuha,
- 3) poluslatka i
- 4) slatka.

b) pjenušava, biser i gazirana vina na:

- 1) vrlo suha,
- 2) suha, polusuha,
- 3) poluslatka i
- 4) slatka.

(3) Razvrstavanje vina u stepene kvaliteta zavisi od dostizanja kvaliteta grožđa, prinosa po hektaru koji ne smije biti veći od propisane količine, stepena sladora koji se dobije prilikom gnječenja grožđa, prirodnog alkohola i drugih supstanci vina, te organoleptičkih svojstava vina, i to:

a) Stono vino bez oznake geografskog porijekla je vino proizvedeno od jedne ili više sorti grožđa vinove loze. Stono vino ne može nositi oznaku sorte.

b) Stono vino s oznakom geografskog porijekla je vino proizvedeno od jedne ili više sorti grožđa koje potiču iz jedne vinogradarske regije.

c) Kvalitetno vino sa oznakom zaštićenog geografskog porijekla (ZGP) je vino proizvedeno od jedne ili više sorti grožđa koje potiču iz jedne vinogradarske podregije sa izraženim kvalitetnim organoleptičkim svojstvima značajnim za ekološke uvjete i sorte određene vinogradarske podregije, vinogorja ili položaja čiju oznaku nosi, koje je odnjegovano u toj podregiji.

d) Vrhunsko vino sa oznakom zaštićenog geografskog porijekla (ZGP) je vino proizvedeno od određene sorte ili grupe sorti grožđa koje potiču iz jednog ili više vinogradarskih položaja u okviru jednog vinogorja sa izuzetno izraženim kvalitetnim, specifičnim organoleptičkim i hemijskim svojstvima značajnim za ekološke uvjete položaja i sorte, odnosno grupe sorti grožđa. To vino mora biti odnjegovano i punjeno u boce u vinogradarskom vinogorju koji obuhvata određeni položaj.

e) Ako vino iz st. (1), (2) i (3) ovog člana ima oznaku sorte, mora biti proizvedeno od najmanje 85% grožđa sorte čije ime nosi.

Član 26.

(Predikatna vina)

(1) Predikatna vina su vina koja u izuzetnim godinama u posebnim uvjetima dozrijevanja, načina berbe i prerade daju poseban kvalitet, a moraju biti proizvedena samo od grožđa preporučenih sorti za pojedino vinogorje.

(2) Predikatna vina su:

a) "Kasna berba"- vino proizvedeno od grožđa koje je ubrano u stanju potpune zrelosti i čiji mošt ima najmanje 94° Oechsle.

"Službene glasnik BiH", br. 25/08

- b) "Izborna berba"- vino proizvedeno isključivo od brižno izabranog grožđa, čiji mošt sadrži najmanje 105° Oechsla.
- c) "Izborna berba bobica"- vino proizvedeno od prezrelih ili plemenitom plijesni napadnutih bobica čiji mošt sadrži najmanje 127° Oechsla.
- d) "Izborna berba prosušenih bobica"- vino proizvedeno od prosušenih bobica čiji mošt sadrži najmanje 154° Oechsla.
- e) "Ledeno vino"- vino proizvedeno od grožđa koje je ubrano pri temperaturi od najmanje -7° C i prerađeno u smrznutom stanju, a čiji mošt sadrži najmanje 127° Oechsla.

(3) Entitetsko ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, na prijedlog nižih nivoa uprave zaduženih za poslove poljoprivredno-prehrambenog sektora, dopustit će proizvodnju i drugih predikatnih vina na osnovu proizvođačke specifikacije po prethodnom mišljenju ovlaštenog pravnog lica iz člana 6. st. (1), (2) i (3) ovog Zakona.

Član 27.

(Pjenušava vina)

(1) Pjenušava vina su vina dobivena prvim i drugim alkoholnim vrenjem svježeg grožđa, mošta od grožđa i vina podobnog za dobivanje stonog vina kao i kvalitetnog i vrhunskog vina, koja kada se otvori posuda otpuštaju ugljendioksid, koji potiče isključivo od vrenja i ima pritisak od najmanje 3 bara kao posljedicu otopljenog ugljendioksida pri temperaturi zatvorene posude od 20 °C.

(2) Prirodna pjenušava vina mogu biti:

- a) stono pjenušavo vino,
- b) stono pjenušavo vino s kontroliranim geografskim porijeklom,
- c) kvalitetno pjenušavo vino s kontroliranim geografskim porijeklom,
- d) vrhunsko pjenušavo vino s kontroliranim geografskim porijeklom.

Član 28.

(Biser vina)

(1) Biser vina su vina dobivena od stonog vina, kvalitetnog vina ili proizvoda podobnih za dobivanje stonog vina ili kvalitetnog vina pod uvjetom da takva vina ili proizvodi imaju ukupnu alkoholnu jačinu ne manju od 9 % vol. ili stvarnu volumnu alkoholnu jačinu ne manju od 7 % vol. i koja imaju pritisak, zbog nastalog ugljendioksida, ne manji od 1 bara i ne veći od 2,5 bara kada se drži na temperaturi od 20 °C u zatvorenim posudama.

(2) Biser vina mogu biti:

- a) stono biser vino,
- b) stono biser vino s kontroliranim geografskim porijeklom,
- c) kvalitetno biser vino s kontroliranim geografskim porijeklom.

Član 29.

(Gazirana vina)

(1) Gazirana vina su vina dobivena od stonih vina, koja kada je posuda otvorena otpuštaju ugljendioksid koji u cijelosti ili djelimično potiče od dodavanja tog plina i koji ima pritisak od najmanje 3 bara kao posljedicu otopljenog ugljendioksida, kada se drži u zatvorenoj posudi na temperaturi od 20°C.

(2) Gazirana vina mogu biti:

- a) stono gazirano vino,
- b) stono gazirano vino s kontroliranim geografskim porijeklom.

"Službene glasnik BiH", br. 25/08

Član 30.

(Arhivsko vino)

Arhivsko vino je vino koje se u podrumskim uvjetima čuva duže od njegovog optimalnog zrenja, a najmanje pet godina od dana prerade grožđa u vino, od čega najmanje tri godine u boci.

Član 31.

(Specijalna vina)

(1) Specijalna vina su vina dobivena posebnim načinom prerade grožđa, mošta ili vina bez dodatka ili s dodatkom određene količine vinskog alkohola, vinskog destilata, šećera, koncentriranog mošta i mirisavih ili drugih dozvoljenih supstanci biljnog porijekla.

(2) Specijalna vina su:

- a) desertno vino,
- b) likersko vino,
- c) aromatizirano vino.

Član 32.

(Desertna vina)

(1) Desertna vina su specijalna vina dobivena posebnim načinom prerade prezrelog, odnosno prosušenog grožđa, kao i vina dobivena posebnim postupcima dorade mošta i vina.

(2) Desertno vino mora sadržavati najmanje 15 % vol. stvarnog alkohola.

(3) Desertna vina razvrstavaju se u sljedeće kategorije kvaliteta:

- a) desertno vino,
- b) desertno kvalitetno vino s kontroliranim geografskim porijeklom,
- c) desertno vrhunsko vino s kontroliranim geografskim porijeklom,
- d) prošek je desertno kvalitetno ili desertno vrhunsko vino s kontroliranim geografskim porijeklom.

Član 33.

(Likerska vina)

(1) Likerska vina su specijalna vina dobivena vrenjem masulja ili mošta uz dodatak ugušćenog mošta, alkoholnog mošta, vinskog destilata ili vinskog alkohola.

(2) Stvarni sadržaj alkohola u likerskim vinima ne smije biti manji od 15 % vol. stvarnog ni veći od 22 % vol. ukupnog alkohola.

(3) Likerska vina razvrstavaju se u sljedeće kategorije kvaliteta:

- a) likersko vino,
- b) likersko kvalitetno vino s kontroliranim geografskim porijeklom,
- c) likersko vrhunsko vino s kontroliranim geografskim porijeklom.

"Službene glasnik BiH", br. 25/08

Član 34.

(Aromatizirana vina)

- (1) Aromatizirana vina su specijalna vina dobivena iz vina posebnim postupkom uz dodatak alkohola, sladora, kiselina i ekstrakta dobivenog maceracijom aromatičnih biljaka.
- (2) Sadrže najmanje 8% vol. stvarnog alkohola a najviše 25 % vol. ukupnog alkohola.
- (3) Aromatizirana vina razvrstavaju se u sljedeće kategorije kvaliteta:
  - a) aromatizirano vino,
  - b) aromatizirano kvalitetno vino s kontroliranim geografskim porijeklom,
  - c) aromatizirano vrhunsko vino s kontroliranim geografskim porijeklom.

Član 35.

(Mlado vino)

- (1) Mlado vino je vino kod kojeg je izvršeno djelimično ili potpuno vrenje i koje nije prošlo cijelu tehnološku obradu.
- (2) Mlado vino može biti:
  - a) stono mlado vino bez geografskog porijekla,
  - b) stono mlado vino s kontroliranim geografskim porijeklom,
  - c) kvalitetno mlado vino s kontroliranim geografskim porijeklom.

Član 36.

Uvjete za proizvodnju, označavanje i stavljanje u promet vina iz čl. od 25. do 35. ovog Zakona, pravilnikom propisuje ministar, u saradnji s nadležnim organima entiteta i Brčko Distrikta BiH.

Odjeljak B. Ocjenjivanje vina

Član 37.

(Obavezno ocjenjivanje vina i mošta prije stavljanja u promet)

- (1) Vino i mošt određeni za stavljanje u promet moraju biti prije stavljanja u promet ocijenjeni na propisan način. Poslije službenog ocjenjivanja vina određenog za promet nije dozvoljeno naknadno mijenjanje.
- (2) Ako se vino nakon ocjenjivanja iz bilo kojeg razloga promijeni, treba ga prije puštanja u promet ponovo ocijeniti.
- (3) Ocijenjeno mora biti i uvezeno vino.
- (4) Bez obzira na stav (1) ovog člana, nije potrebno ocijeniti vino iz vlastite proizvodnje koje proizvođači iz člana 13. stav (1) ovog Zakona sami upotrijebe za vlastitu potrošnju.

Član 38.

(Ocjena vina)

- (1) Ocjena vina i mošta sastoji se od organoleptičke ocjene vina u koju ide izgled, miris i okus vina i od fizičko-hemijske analize vina i mošta.

"Službene glasnik BiH", br. 25/08

(2) Ocjenom vina i mošta određuje se:

- a) primjerenost vina i mošta za promet i njegova istovjetnost s pratećom dokumentacijom,
- b) stepen kvaliteta vina s obzirom na: geografsko porijeklo vina, uvjete proizvodnje i njege, sadržaj pojedinih supstanci i organoleptičku ocjenu,
- c) istovjetnost vina s obzirom na certifikat države izvoznice i primjerenost za promet tog vina u Bosni i Hercegovini.

Član 39.

(Postupak ocjene vina i mošta)

- (1) Ocjenu vina i mošta daju ovlaštene institucije. O ocjenjivanju i razvrstavanju vina ovlaštene institucije odlučuju u upravnom postupku.
- (2) Ako vlasnik vina, odnosno mošta nije zadovoljan ocjenom, može u roku od osam dana od dana prijema te odluke uložiti žalbu Ministarstvu i zahtijevati ponovno ocjenjivanje vina, odnosno mošta. Rezultat ponovne ocjene je konačan.
- (3) Za ocjenu vina iz razreda zaštićenih vina vrhunske i kvalitetne kategorije, proizvedenog u Bosni i Hercegovini, uzima uzorak ovlašteno lice ovlaštene institucije.
- (4) Za ocjenu mošta i vina iz razreda stonog vina proizvedenog u Bosni i Hercegovini, ovlaštenoj instituciji za ocjenu mošta i vina uzorak šalje naručilac.
- (5) Za ocjenu uvezenog vina uzorak daje poljoprivredni inspektor.
- (6) Ako se uvezeno vino kasnije doradi, prije puštanja u promet krajnjem potrošaču, ocjenjuje ga i daje uzorak ovlaštena institucija.

Član 40.

(Degustatori)

- (1) Degustatore za organoleptičku ocjenu vina i mošta imenuje ministar. Degustator mora prethodno položiti ispit sposobnosti, poznavanja enologije i propisa o vinogradarstvu i vinarstvu.
- (2) Ako je degustator ujedno i proizvođač vina, odnosno mošta ili vlasnik a zaposlen je u organizaciji koja proizvodi vino, odnosno mošt, njegova ocjena ne zbraja se u slučaju kada se ocjenjuje njegovo vino i mošt ili vino i mošt organizacije u kojoj je taj vlasnik zaposlen.

Član 41.

(Komisija za ocjenjivanje vina i mošta)

- (1) Organoleptičku ocjenu vina obavlja najmanje petočlana komisija degustatora sastavljena od predstavnika proizvođača grožđa i vina, potrošača i stručnjaka u oblasti vinogradarstva i vinarstva.
- (2) Prilikom ponovne ocjene, prvobitni ocjenjivači se eliminiraju. Ponovnu ocjenu daje proširena devetočlana komisija.

Odjeljak C. Označavanje vina

Član 42.

(Označavanje vina i drugih proizvoda)

- (1) Za označavanje vina i drugih proizvoda smiju se upotrijebiti samo propisane oznake i takva oprema koja potrošača ne dovodi u zabunu o porijeklu, stepenu kvaliteta i sastavu vina, sorti grožđa od kojeg je vino proizvedeno, o mogućim odlikovanjima proizvođača, posebnim postupcima proizvodnje i o drugom.
- (2) Za imenovanje vina iz razreda kvalitetnih vina ne smiju se upotrebljavati izmišljena imena, osim ako se ne radi o registriranoj robnoj oznaci.
- (3) Vino se može imenovati prema određenim licima ili danima u godini, ako je grožđe brano na određeni datum, odnosno ako je lice po kojem se vino imenuje povezano s mjestom ili krajem u kojem se proizvodi grožđe.
- (4) Odlikovanje, odnosno priznanje može se označiti samo na količini vina za koju je službeno lice prije ocjenjivanja utvrdilo da ga predstavlja odlikovani, odnosno nagrađeni uzorak.

Član 43.

(Rješenje o puštanju vina u promet)

- (1) Sva originalno punjena vina u prometu moraju imati Rješenje o puštanju vina u promet.
- (2) Ovlaštene institucije izdaju Rješenje o puštanju vina u promet proizvođaču vina na osnovu količine vina, za koje je proizvođač predložio uzorak za ocjenu i navedena je u odluci iz člana 39. stav (1) ovog Zakona.
- (3) Ovlaštene institucije vode propisanu evidenciju o izdatim rješenjima.

Član 44.

(Označavanje geografskog porijekla bosanskohercegovačkog vina)

- (1) Oznakom zaštićenog geografskog porijekla smije se označavati samo vino određenog stepena kvaliteta, proizvedeno na određenom proizvodnom području i s važnim osobinama ovog proizvodnog područja za koje proizvođači prijave tražene podatke u registar proizvođača grožđa i vina.
- (2) Pravo na označavanje geografskog porijekla vina i drugih proizvoda dobiva proizvođač nakon dobivanja mišljenja o ocjeni vina.
- (3) Oznaku proizvoda s kontroliranim geografskim porijeklom, s kontroliranog i ograničenog vinorodnog područja i kontroliranog i ograničenog specifičnog vinorodnog područja, mogu dobiti vina koja zadovoljavaju uvjete iz stava (2) ovog člana i koja imaju rješenje za označavanje oznakom kontroliranog geografskog porijekla.
- (4) Proizvodi sa oznakom kontroliranog geografskog porijekla moraju zadovoljiti uvjete da:
  - a) potiču s određenog i ograničenog vinorodnog područja,
  - b) potiču od određenih sorti ili grupa sorti vinove loze,
  - c) imaju propisan najmanji prirodni sadržaj alkohola,
  - d) nije premašen dopušteni prirod po hektaru,
  - e) ima hemijski sastav i organoleptička (senzorska) svojstva karakteristična za proizvod s tog područja,
  - f) su evidentirani u registru.

"Službene glasnik BiH", br. 25/08

- (5) Ministarstvo, u saradnji s nadležnim organima entiteta i Brčko Distrikta BiH, na prijedlog ovlaštene institucije, donosi rješenje o dopuštenju označavanja vina oznakom zaštićenog (kontroliranog) geografskog porijekla.
- (6) Kategoriju kvaliteta vina sa oznakom kontroliranog geografskog porijekla određuje hemijski sastav i organoleptička (senzorska) svojstva vina.
- (7) Ovlaštene institucije vode registar oznaka kontroliranog geografskog porijekla vina, uključujući tradicionalne i homonimne oznake.
- (8) Uvjete koje mora zadovoljiti proizvođač i proizvod za dobivanje rješenja o označavanju vina oznakom kontroliranog geografskog porijekla, te postupak zaštite propisuje ministar pravilnikom.
- (9) Za oznaku geografskog porijekla po proizvodnom području mogu se koristiti samo propisana imena proizvodnih područja.
- (10) Označavanje vina jednog kvalitetnog razreda imenom određenog proizvodnog područja isključuje upotrebu istog imena za označavanje vina drugog kvalitetnog razreda.
- (11) Oznaka geografskog porijekla vina mora biti istaknuta na vidnom mjestu na ambalaži.
- (12) Ako robna oznaka vina sadrži bilo kakvo neposredno ili posredno isticanje geografskog obilježja, ona se smije upotrijebiti samo ako je vino proizvedeno na području koje je u toj robnoj oznaci posredno ili neposredno sadržano.
- (13) Pored geografskog porijekla vina, na svakom originalnom punjenju vina proizvedenog u Bosni i Hercegovini, mora biti navedeno i da je vino proizvedeno u Bosni i Hercegovini.
- U slučaju istih geografskih imena potrebno je tačno odrediti oba geografska područja i osigurati da ne može dovesti do zabune.
- (14) Ako vlasnik vinograda ili vinskog pogona koji se nalazi na pograničnom području susjedne države u blizini granice s Bosnom i Hercegovinom obrađuje, odnosno proizvede vino na takvom pograničnom području, Ministarstvo određuje oznaku vina donošenjem rješenja u upravnom postupku. Postupak počinje na zahtjev stranke. Rješenje važi za određenu količinu grožđa, odnosno vina i može biti sadržajno i vremenski ograničeno i može se poništiti ukoliko bi bilo u suprotnosti sa međunarodnim sporazumom, odnosno ako ga vlasnik krši.
- (15) U slučaju povrede prava iz st. (1) i (2) ovog člana, korisnik oznake kontroliranog geografskog porijekla ima pravo na sudsku zaštitu, u skladu s odredbama zakona kojim se uređuju oznake geografskog porijekla proizvoda i usluga.

Član 45.

(Zabrana prilikom označavanja vina)

Prilikom označavanja bosanskohercegovačkog i uvezenog vina zabranjeno je:

- a) prevođenje geografskih oznaka,
- b) označavanje vina koje bi na bilo koji način dovelo u zabunu o geografskom porijeklu vina. Zabunom se smatra i opisno i slikovno navođenje područja iz kojeg ne dolazi grožđe za to vino ili upotreba riječi: "sličan kao, vrstan, tip, stil, postupak kao i sl.", odnosno upotreba imena koja mogu dovesti u zabunu svojom fonetičnom sličnošću.

Član 46.

(Označavanje drugih proizvoda)

Drugi proizvodi mogu se označavati geografskim porijeklom samo ako grožđe, odnosno vino od kojeg su proizvedeni, potiče u cjelini iz označenog područja, a zato postoje propisani dokazi. Postupak za dobivanje naziva geografskog porijekla drugih proizvoda, te sudska zaštita proizilaze iz propisa o industrijskom vlasništvu.

Član 47.

(Mjere zbog miješanja vina)

- (1) Ako proizvođač miješa vina različitog geografskog porijekla i to bosanskohercegovačko vino sa stranim, odnosno vino iz različitih vinorodnih krajeva, može se cijela količina vina koja se nađe u prometu, kad se utvrdi miješanje u njegovom podrumu, označiti kao stono vino s nezaštićenim geografskim porijeklom.
- (2) Odredbe iz stava (1) ovog člana ne važe za primjere iz člana 14. stav (2) tačka b) ovog Zakona.

POGLAVLJE V. PROMET

Član 48.

(Promet)

- (1) Promet grožđem, moštom, vinom i drugim proizvodima smatraju se po ovom Zakonu svi postupci nakon završene proizvodnje grožđa, mošta, odnosno vina i drugih proizvoda, koji su nastali skladištenjem, prijevozom, razdjeljivanjem i prodajom grožđa, mošta, vina i drugih proizvoda, kao i njihovim izvozom ili uvozom, osim skladištenja za vlastitu upotrebu proizvođača.
- (2) U promet se smiju staviti grožđe, mošt, vino i drugi proizvodi od grožđa i vina koji su proizvedeni u skladu s odredbama ovog Zakona i propisa donesenih na osnovu njega i koji imaju Rješenje za stavljanje u promet.
- (3) Proizvod iz stava (1) ovog člana u prometu je kada je završen postupak njegove dorade i izdato Rješenje za stavljanje u promet.
- (4) U promet se, prema ovom Zakonu, ubraja i ponuda vina ugostiteljskim objektima, domaćinstvima koja se bave turizmom ili sličnim domaćinstvima, točionicama vina, na saobraćajnicama i drugim oblicima neposredne ponude krajnjem potrošaču.
- (5) Uvjete za stavljanje u promet proizvoda iz stava (1) ovog člana pravilnikom propisuje ministar, u saradnji s nadležnim organima entiteta i Brčko Distrikta BiH.

Član 49.

(Organoleptičko ocjenjivanje vina)

- (1) Rješenje za stavljanje u promet proizvoda iz člana 48. stava (1) ovog Zakona donose, po ovlaštenju Ministarstva, ovlaštene institucije.
- (2) Rješenje ovlaštene institucije za stavljanje u promet vina zasniva se na nadzoru prerade grožđa, uvida u podrumsku evidenciju, fizikalno-hemijskoj analizi i organoleptičkoj (senzorskoj) ocjeni.
- (3) Uz rješenje o stavljanju upakovanog vina u promet, ovlaštene institucije izdaju markice, odnosno vrpce kojima će proizvod u prometu biti obilježen.
- (4) Analitičke metode, opremu i druge uvjete za provođenje analiza pravilnikom propisuje ministar.

"Službene glasnik BiH", br. 25/08

(5) Članove komisije za organoleptičko ocjenjivanje vina i drugih proizvoda od grožđa i vina (u daljnjem tekstu: komisija) pri Ministarstvu imenuje ministar.

(6) Način organoleptičkog (senzorskog) ocjenjivanja, uvjete i način rada komisije pravilnikom propisuje ministar, u saradnji s nadležnim organima entiteta i Brčko Distrikta BiH.

Član 50.

(Vino i drugi proizvodi čiji je promet zabranjen)

(1) Zabranjen je promet:

- a) vina od grožđa samorodne loze i drugih proizvoda, te loze, koji sadrže alkohol;
- b) pokvarenog vina i vina s greškom, te vina i drugih proizvoda koji ne odgovaraju propisanom kvalitetu, odnosno ne odgovaraju za ljudsku ishranu;
- c) neocijenjenog vina;
- d) vina kojem strana svojstva, odnosno geografsko porijeklo ne odgovara deklaraciji;
- e) neispravno označenih vina i drugih proizvoda od grožđa i vina,
- f) vina i drugih proizvoda od grožđa i vina koji nemaju rješenje za stavljanje u promet.

(2) Proizvođači vina i drugi koji vino stavljaju u promet moraju posudu s pokvarenim vinom posebno označiti a količinu takvog vina odmah prijaviti poljoprivrednom inspektor.

Član 51.

(Oblici ponude vina u pogledu punjenja)

(1) Samo originalno punjeno vino smije se pustiti u promet krajnjem potrošaču. Originalno punjeno vino je vino punjeno u propisanu ambalažu i označeno na propisan način.

(2) Suprotno stavu (1) ovog člana, vino koje nije originalno punjeno mogu, prema propisanim uvjetima, staviti u promet krajnjem potrošaču:

- a) prema ovom Zakonu, registrirani proizvođači grožđa i vina, ako nude vino, odnosno mošt iz vlastite proizvodnje grožđa i vina u svom proizvodnom podrumu, specijaliziranim prodavnicama i trgovinama koje imaju propisane uvjete za prodaju a imaju dozvolu upravne jedinice;
- b) ugostiteljski objekti koji ispunjavaju propisane uvjete, ako na određenom proizvodnom području nude vino iz tog proizvodnog područja.

Član 52.

(Prodaja vina)

(1) Vino i drugi proizvodi od grožđa i vina smiju se prodavati samo u originalno zatvorenim bocama ili drugim posudama koje čuvaju kvalitet upakiranog proizvoda.

(2) Uvjete i način pakiranja vina i drugih proizvoda od grožđa i vina pravilnikom propisuje ministar, u saradnji s nadležnim organima entiteta i Brčko Distrikta BiH.

Član 53.

(Prodaja vina u rinfuzi)

(1) Proizvođači upisani u registar mogu mošt, vino i druge proizvode od grožđa i vina prodavati kao otvorenu robu (rinfuzu) u prostorijama u kojima obavljaju proizvodnju, preradu i doradu ili u svojim specijaliziranim prodavnicama i trgovinama koje ispunjavaju propisane uvjete za prodaju vina.

"Službene glasnik BiH", br. 25/08

(2) Uvjete i način prodaje proizvoda iz stava (1) ovog člana kao otvorene robe pravilnikom propisuje ministar, u saradnji s nadležnim organima entiteta i Brčko Distrikta BiH.

Član 54.

(Kvalitet vina)

(1) Za kvalitet vina i drugih proizvoda od grožđa i vina u prometu osim proizvoda iz člana 57. stav (3) ovog Zakona, a ukoliko su prevezena i skladištena u skladu s članom 55. stav (1) ovog Zakona, odgovoran je proizvođač pod čijim imenom je proizvod stavljen u promet.

(2) Za kvalitet uvezenog vina i drugih proizvoda od grožđa i vina odgovara uvoznik.

(3) Ako je uvoznik uvezao proizvode iz stava (1) ovog člana za račun drugog pravnog ili fizičkog lica, koje obavlja preradu ili doradu navedenih proizvoda (korisnik), za kvalitet proizvoda na tržištu odgovorno je pravno ili fizičko lice koje obavlja preradu ili doradu navedenih proizvoda.

(4) Ako je vino ili drugi proizvod od grožđa i vina proizveo jedan proizvođač, a drugi ga je proizvođač doradio i punio, za kvalitet proizvoda na tržištu odgovoran je punilac.

Član 55.

(Prijevoz vina)

(1) Vino i drugi proizvodi od grožđa i vina moraju se prevoziti i skladištiti na način da mu se sačuvaju fizikalno-hemijska, mikrobiološka i organoleptička (senzorska) svojstva.

(2) Vino i vinski mošt u prijevozu mora pratiti odgovarajuća dokumentacija.

(3) Najveća količina neoriginalno punjenog vina, koje se može prevoziti bez odgovarajuće dokumentacije, ne smije biti veća od 50 litara na prijevozno sredstvo, osim kod prijevoza vlastite proizvodnje vina, iz vlastitog podruma, do stalnog prebivališta proizvođača.

(4) Dokumente koji prate vino i druge proizvode od grožđa i vina u prijevozu pravilnikom propisuje ministar, u saradnji s nadležnim organima entiteta i Brčko Distrikta BiH.

Član 56.

(Prodaja vina)

U prodavnicama u kojima se obavlja promet robe na malo mogu se vino i drugi proizvodi od grožđa i vina držati i prodavati samo u originalno zatvorenim bocama i posudama, ukoliko nemaju propisane uvjete za prodaju vina u rinfuzi iz člana 53. ovog Zakona.

Član 57.

(Vino u ugostiteljskim objektima)

(1) Vino i drugi proizvodi od grožđa i vina u ugostiteljskim objektima drže se samo u originalno zatvorenim bocama i posudama.

(2) Izuzetno od odredbe stava (1) ovog člana, stono vino, stono vino s kontroliranim geografskim porijeklom i kvalitetno vino s kontroliranim geografskim porijeklom mogu se držati u staklenim bocama ili posudama od drugog materijala koji osigurava kvalitet vina u pogledu fizikalno-hemijskih i organoleptičkih (senzorskih) svojstava, do 60 litara volumena i prodavati kao otvorena roba.

(3) Za kvalitet vina koja se u ugostiteljskim objektima prodaju kao otvorena roba odgovoran je vlasnik ugostiteljskog objekta.

"Službene glasnik BiH", br. 25/08

- (4) Prodajom kao otvorene robe ne smatra se prodaja vina i drugih proizvoda od grožđa i vina na čaše iz originalno zatvorenih posuda do 5 litara volumena.
- (5) Kvalitet proizvoda iz stava (4) ovog člana u pogledu fizikalno-hemijskih, mikrobioloških i organoleptičkih (senzorskih) svojstava mora biti jednaka onima u originalno zatvorenim posudama, a za eventualne razlike odgovoran je vlasnik ugostiteljskog objekta.
- (6) U ugostiteljskim objektima ne smiju se držati vina koja su bolesna ili imaju manu, te drugi proizvodi od grožđa i vina koji ne zadovoljavaju uvjete za stavljanje u promet.

Član 58.

(Označavanje vina)

- (1) Vino i drugi proizvodi od grožđa i vina u prometu moraju biti označeni tako da potrošača informiraju o sadržaju, porijeklu, kvalitetu i sl.
- (2) Prilikom označavanja proizvoda ne smiju se koristiti riječi, pojmovi, slike, oprema, nagrade i sl. koje bi potrošača mogle obmanuti ili ga dovesti u zabludu.
- (3) Zabranjeno je staviti u promet vina i druge proizvode bez oznaka, s nepotpunim oznakama ili oznakama koje ne odgovaraju pravom stanju.
- (4) Sadržaj oznaka propisuje ministar pravilnikom, u saradnji s nadležnim organima entiteta i Brčko Distrikta BiH.

Član 59.

(Stavljanje u promet mladog vina)

Mlado vino može se staviti u promet do 31. decembra u godini berbe.

Član 60.

(Oglašavanje vina)

Dopušteno je oglašavanje vina sa zaštićenim (kontroliranim) geografskim porijeklom putem elektronskih i printanih medija, svih oblika oglasa na javnim mjestima, objektima i sredstvima javnog saobraćaja, na knjigama, časopisima, kalendarima i odjevnim predmetima.

Član 61.

(Lica koja se smiju baviti prometom vina i drugih proizvoda)

- (1) Prometom vina i drugih proizvoda, koji nisu originalno punjeni, smiju se baviti proizvođači iz člana 13. ovog Zakona i ugostiteljski objekti iz člana 51. stav (2) ovog Zakona.
- (2) Prometom originalno punjenih vina mogu se, pored lica iz stava (1) ovog člana, baviti i lica iz drugih djelatnosti koja ispunjavaju propisane uvjete i imaju propisanu dozvolu za obavljanje te djelatnosti.

Član 62.

(Podrumarska evidencija)

- (1) Proizvođači, donjegovatelji ili punioci vina, te ugostiteljski objekti iz člana 51. stav (2) ovog Zakona moraju voditi propisanu podrumarsku evidenciju o proizvodnji, preradi i prometu grožđem, moštom, vinom i dr. proizvodima.

"Službene glasnik BiH", br. 25/08

(2) Podrumarska evidencija vodi se tako da su u njoj navedeni bitni podaci o geografskom porijeklu, kvalitetu i količini mošta i vina po pojedinom vinskom podrumu. U podrumskoj evidenciji vodi se i vino, koje je za vlastitu upotrebu.

Član 63.

(Mjesto negovanja i punjenja vina)

(1) Vino sa zaštićenim geografskim porijeklom mora biti odnjegovano i punjeno u regiji (rejonu) gdje je grožđe i proizvedeno.

(2) Suprotno odredbi iz stava (1) ovog člana, na molbu proizvođača grožđa i vina, uz saglasnost nadležnih organa entiteta i Brčko Distrikta BiH, ministar može za određenu količinu vina kao izuzetak dozvoliti da se odnjeguje, odnosno puni van vinorodne okoline (rejona) gdje je grožđe proizvedeno ili čak izvan Bosne i Hercegovine ako:

a) u vinskom podrumu na području gdje je grožđe proizvedeno iz objektivnih razloga nije moguće proizvesti, odnosno puniti vino;

b) proizvođač proizvodi grožđe na dva ili više susjednih proizvodnih područja.

POGLAVLJE VI. UVOZ I IZVOZ VINA I DRUGIH PROIZVODA

Član 64.

(Uvoz)

(1) Vino i drugi proizvodi (grožđe, masulj, mošt), koji se uvoze za prodaju u Bosni i Hercegovini, moraju po kvalitetu i označavanju ispunjavati uvjete po ovom Zakonu i propisima izdatim na osnovu njega, imati certifikat države izvoznice kao i nalaz analize ovlaštene institucije države izvoznice. Ako za određeni proizvod od grožđa, odnosno vina nisu propisani uvjeti propisima Bosne i Hercegovine, takav proizvod mora ispunjavati uvjete koji važe u državi izvoznici.

(2) Proizvodi iz stava (1) ovog člana moraju pri uvozu imati i certifikat o kvalitetu, izdat od nadležne institucije zemlje proizvođača (izvoznice), a ako ne potiču iz zemalja koje su članice Evropske unije, moraju imati i certifikat o kvalitetu izdat od ovlaštene institucije.

(3) Uvoznici i korisnici proizvoda iz stava (1) ovog člana dužni su voditi evidenciju o uvozu, doradi, punjenju, zalihama i prodaji.

(4) Sadržaj i oblik evidencije, te uvjete označavanja i stavljanja u promet uvezenih proizvoda propisuje ministar, u saradnji s nadležnim organima entiteta i Brčko Distrikta BiH.

(5) Ako se uvozi vino koje nije u bocama, može se staviti u promet krajnjem potrošaču samo u bocama.

(6) Na certifikatu države izvoznice, odnosno na nalazu analize ovlaštene institucije države izvoznice moraju biti obavezno navedeni sljedeći podaci: država izvoznica, moguća oznaka porijekla, oznaka kvaliteta u skladu sa stepenom kvaliteta, oznaka stepena šećera, volumenski postotak alkohola.

(7) Prilikom ponude krajnjem potrošaču svako uvezeno vino mora imati sve oznake, propisane ovim Zakonom i propisima izdatim na osnovu njega. Obavezno mora biti označen i uvoznik vina.

(8) Uvezeno vino i drugi proizvodi od grožđa i vina mogu se i izvoziti s pratećom dokumentacijom i etiketom na kojoj mora biti naznačena zemlja porijekla, a proizvod ne smije nositi oznaku porijekla iz Bosne i Hercegovine.

(9) Fizička lica mogu, prilikom prelaska granice, bez dokumentacije iz stava (2) ovog člana, uvesti u Bosnu i Hercegovinu najviše 5 litara vina za vlastitu upotrebu.

Član 65.

(Ocjenjivanje uvezenog vina)

(1) Iz svake pošiljke uvezenog vina, osim vina iz člana 64. stav (8) ovog Zakona i vina u bocama do količine koju može pojedinac, u skladu sa carinskim propisima, uvesti bez plaćanja carine, poljoprivredni inspektor službeno uzima uzorak i dostavlja ga na ocjenu ovlaštenoj instituciji, osim ako međunarodnim sporazumom nije drugačije određeno. Ovlaštena institucija ocjenjuje vino po hitnom postupku, najkasnije za četiri radna dana od primanja uzorka.

(2) Uvoznik ne smije staviti u promet uvezeno vino prije nego što dobije odgovarajuću ocjenu. Ako ocjena vina, koju je dala ovlaštena institucija, u pogledu oznake kvaliteta i geografskog porijekla, ne odgovara certifikatu države izvoznice, odnosno nalazu analize ovlaštene institucije države izvoznice, vino se po izboru uvoznika:

- a) šalje nazad ili
- b) oprema odgovarajućim certifikatima ili nalazima analize države izvoznice ili
- c) upotrebljava za proizvodnju drugih proizvoda, ako za to ispunjava uvjete.

(3) Ako se ocjenom vina pokaže da vino po kvalitetu ne odgovara propisima Bosne i Hercegovine, po izboru uvoznika se:

- a) vino šalje nazad ili
- b) upotrebljava za proizvodnju drugih proizvoda ako za to ispunjava uvjete, odnosno uništava.

(4) Ocjenjivanje uvezenog vina provodi se po postupku i na način koji je ovim Zakonom i propisima, izdatim na osnovu ovog Zakona, određen za vino proizvedeno u Bosni i Hercegovini.

Član 66.

(Izvoz)

(1) Vino za izvoz mora ispunjavati sve uvjete propisane ovim Zakonom i propisima izdatim na osnovu ovog Zakona, te uvjete uvoznika.

(2) Svaku pošiljku vina za izvoz prati certifikat u kojem ovlaštena institucija upisuje ocjenu vina i navodi njegovo geografsko porijeklo.

(3) Suprotno stavu (2) ovog člana, bez ocjene za izvoz mogu se izvesti male količine vina, koje su predviđene za jednokratno predstavljanje do zajedničke količine od 100 litara jednakog vina, a zajedno ne više od 500 litara.

(4) Vrhunsko vino smije se izvoziti samo originalno punjeno. Ta odluka ne važi za primjere iz člana 63. stav (2) ovog Zakona.

(5) Fizičko lice može za vlastitu upotrebu, prelaskom granice, prevesti količinu vina koju dozvoljava ta država, ali ne više od 5 litara neoriginalno punjenog vina na prijevozno sredstvo, bez propisane dokumentacije. Veće količine neoriginalno punjenog vina za vlastitu upotrebu mora u izvozu pratiti dokumentacija navedena u stavu (2) ovog člana.

(6) Izuzetak su vino i drugi proizvodi od grožđa i vina koji se mogu izvoziti na osnovu dogovorenog izvoznog kvaliteta navedenog u ugovoru, uz saglasnost Ministarstva i nadležnih organa entiteta i Brčko Distrikta BiH.

"Službene glasnik BiH", br. 25/08

- (7) Vino iz stava (1) ovog člana, koje se izvozi i označava kao bosanskohercegovački proizvod, mora poticati od grožđa proizvedenog na teritoriji Bosne i Hercegovine i cijeli proces proizvodnje mora biti obavljen na teritoriji Bosne i Hercegovine.
- (8) Vino iz stava (1) ovog člana koje se izvozi mora imati certifikat o kvalitetu izdat od ovlaštene institucije.
- (9) Izvoznik je dužan voditi evidenciju o izvozu vina iz stava (1) ovog člana.
- (10) Način izdavanja i obrazac certifikata iz stava (2) ovog člana, te sadržaj, oblik i način vođenja evidencije iz stava (9) ovog člana pravilnikom propisuje ministar, u saradnji s nadležnim organima entiteta i Brčko Distrikta BiH.

Član 67.

(Zabrana izvoza i uvoza)

Zabranjeno je izvoziti, uvoziti i stavljati u promet grožđe, masulj, vino i druge proizvode od grožđa i vina koji ne zadovoljavaju propise Evropske unije iz oblasti vinogradarstva i vinarstva, ovog Zakona i propisa donesenih na osnovu njega.

Član 68.

(Stimulacija razvoja vinogradarstva i vinarstva)

Stimuliranje razvoja vinogradarstva i vinarstva, kvaliteta i prodaje bosanskohercegovačkog vina, u skladu s ovim Zakonom, obavlja institucija ovlaštena od nadležnog ministarstva

POGLAVLJE VII. OVLAŠTENJA ZA IZDAVANJE PODZAKONSKIH PROPISA

Član 69.

(Podzakonski propisi)

Ministar, u saradnji s nadležnim organima entiteta i Brčko Distrikta BiH, donosi propise o:

- a) uvjetima koje mora ispunjavati ovlaštena institucija u pogledu kadra, opreme i prostorija;
- b) naknadama troškova za usluge ovlaštene institucije;
- c) uvjetima koje moraju ispunjavati proizvođači i prerađivači grožđa i vina, te drugih proizvoda, odnosno punilac i donjegovatelji za obavljanje te djelatnosti;
- d) sadržaju registra i načinu vođenja registratora o postupku i načinu upisa u registar;
- e) sadržaju i načinu vođenja katastra;
- f) imeniku geografskih oznaka vina i drugih proizvoda;
- g) uvjetima koje mora ispunjavati grožđe za preradu u vino, te o dozvoljenim tehnološkim postupcima i enološkim sredstvima za proizvodnju vina;
- h) uvjetima koje mora ispunjavati vino i mošt u pogledu kvaliteta, označavanja i ambalaže u prometu;
- i) podjeli na manja vinogradarska područja (rejonizacija), apsolutnim vinogradarskim zemljištima i dozvoljenim i preporučenim sortama vinove loze;
- j) metodologiji za ocjenjivanje vina i mošta, kao i drugih proizvoda;

"Službene glasnik BiH", br. 25/08

- k) ispitu degustatora;
- l) uvjetima koji moraju biti ispunjeni za neposrednu prodaju vina koje nije u bocama krajnjem potrošaču, kod proizvođača, ugostiteljskim objektima, točionicama vina i prodaje vina na saobraćajnicama;
- m) podrumarskom evidentiranju;
- n) ispitu sposobnosti poljoprivrednog inspektora za organoleptičko ocjenjivanje;
- o) načinu uzimanja uzorka i postupku s oduzetim predmetima;
- p) pripremu elaborata za tradicionalno imenovanje vina;
- r) obliku kontrolnog lista, načinu i postupku izdavanja, te cijeni kontrolnog lista i evidenciji o izdavanju kontrolnih listova;
- s) druge propise, potrebne za provođenje ovog Zakona.

POGLAVLJE VIII. NADZOR NAD PROVOĐENJEM OVOG ZAKONA

Član 70.

(Poljoprivredni i tržišni inspektor)

- (1) Službene kontrole i inspeksijski nadzor provode se u skladu s važećim zakonskim propisima.
- (2) Službene kontrole i provođenje odredbi ovog Zakona vrše: Republička uprava za inspeksijske poslove Republike Srpske - inspektorat, posredstvom poljoprivrednih i tržišnih inspektora, Federalna uprava za inspeksijske poslove posredstvom kantonalnih poljoprivrednih i tržišnih inspektora, kao i inspeksijskih službi Vlade Brčko Distrikta BiH.
- (3) Inspeksijski nadzor nad provođenjem ovog Zakona i propisa izdatim na osnovu njega može obavljati poljoprivredni inspektor koji ima završen agronomski/poljoprivredni fakultet voćarsko-vinogradarsko-vinarskog, prehrambeno-tehnološkog i općeg smjera ili prehrambeno-tehnološki fakultet prehrambeno-inženjerijskog smjera, uz uvjet da ima položen i ispit sposobnosti za organoleptičko ocjenjivanje.

Član 71.

(Nadležnosti i ovlaštenja inspektora)

- (1) Inspeksijski nadzor i službene kontrole nad proizvodnjom i prometom vina obavljaju entitetski inspektorati.
- (2) Prilikom obavljanja inspeksijskog nadzora, poljoprivredni inspektor je, osim ovlaštenja po važećim zakonskim propisima o inspekcijama, ovlašten da:
  - a) pregleda: vinograde, prerađivačke objekte (podrume, punionice i sl.); skladišta u kojima se skladišti grožđe, vino, odnosno drugi proizvodi; prostorije u kojima se za promet određeno grožđe, vino, mošt i drugi proizvodi i ekološka sredstva proizvode, prerađuju odnosno skladište; carinska skladišta uz prisustvo carinskih službenika; objekte u kojima se grožđe, vino ili mošt prodaju krajnjem potrošaču;
  - b) pregleda opremu za proizvodnju, preradu, njegu, punjenje, te prehranjivanje grožđa, mošta i drugih proizvoda, te opremu za točenje vina;
  - c) pregleda grožđe, drop, mošt, vino i druge proizvode u proizvodnom lancu, prijevoznom sredstvu, prometu i ponudi krajnjem potrošaču, enološka sredstva, ambalažu za vino i druge proizvode od grožđa i vina;

"Službene glasnik BiH", br. 25/08

- d) pregleda oznake na ambalaži, nalaze analize, certifikate, svu dokumentaciju koja prati grožđe, vino i druge proizvode određene za promet, podrumarsku evidenciju, registar i katastar vinograda, te drugu dokumentaciju o grožđu, vinu i drugim proizvodima kod proizvođača, prerađivača, ugostitelja i trgovaca;
  - e) nadzire postupke ocjenjivanja vina i mošta;
  - f) uzima uzorke grožđa, dropa, mošta, vina i drugih proizvoda, te enoloških sredstava na trošak vlasnika i daje ih na analizu;
  - g) organoleptički testira mošt, vino i druge proizvode.
- (3) Prilikom obavljanja inspekcijskog nadzora poljoprivredni inspektor može izreći, osim mjera određenih općim propisima o inspekciji, i sljedeće mjere:
- a) zabraniti sadnju nasada samorodnice i nasada onih sorti vinove loze, koje nisu u sortnom izboru, određenom rejonizacijom, te odrediti uništenje novih nasada samorodnice i nasada loze koja nije u sortnom izboru;
  - b) privremeno, do dobivanja ocjene a najduže pet dana od uzimanja uzorka, zabraniti promet moštom, odnosno vinom, ako sumnja da ne odgovara propisanim uvjetima;
  - c) zabraniti promet moštom, odnosno vinom koje ne ispunjava uvjete po ovom Zakonu, odnosno propisima izdatim na osnovu njega, odnosno po međunarodnom sporazumu, ili ako su prilikom proizvodnje bila upotrijebljena sredstva i postupci koji nisu dozvoljeni;
  - d) zaplijeniti pokvareno, odnosno umjetno proizvedeno vino i druge proizvode i odrediti uništenje, odnosno odrediti preradu vina i drugih proizvoda;
  - e) odrediti daljnju njegu, odnosno upotrebu vina s greškom;
  - f) odrediti razvrstavanje vina u niži kvalitet, ako vino ne ispunjava uvjete za deklarirani kvalitet, određen ovim Zakonom, odnosno ako je vino u podrumu bilo miješano suprotno odredbama o zaštiti geografskog porijekla;
  - g) zabraniti promet vinom, ako vino u prometu nije opremljeno dokumentacijom, koja odgovara stranim osobinama vina, odnosno ako originalno punjenje nema kontrolnog lista;
  - h) odrediti rok za sređivanje stanja, odnosno zabraniti obavljanje djelatnosti, ako nisu ispunjeni ovim Zakonom i propisima, izdatim na osnovu njega, određeni uvjeti u pogledu prostorija, opreme odnosno kadra kod proizvođača, prerađivača, gostioničara, trgovaca, punionica, donjegovatelja, ovlaštenih organizacija i drugih;
  - i) zabraniti uvoz, odnosno izvoz, ako vino odnosno drugi proizvodi od grožđa i vina ne ispunjavaju uvjete po ovom Zakonu i propisima donesenim na osnovu njega;
  - j) zabraniti proizvodnju vina od uvezenog grožđa i mošta;
  - k) izreći novčanu kaznu na licu mjesta u slučaju koji određuje ovaj Zakon, predložiti pokretanje prekršajnog postupka, odnosno prijaviti krivično djelo.
- (4) Tržišni inspektor može uzeti uzorke vina i dati ih na analizu na način propisan čl. 79. do 81. ovog Zakona.
- (5) Ako tržišni inspektor prilikom provođenja nadzora po članu 70. ovog Zakona ustanovi da vino, odnosno drugi proizvodi u prometu ne odgovaraju odredbama ovog Zakona, izdaje rješenje kojim zabranjuje promet takvog vina, odnosno drugih proizvoda.
- (6) Nadležna inspekcija nadzire izvoz i uvoz proizvoda iz čl. 64., 65., 66. ovog Zakona.

"Službene glasnik BiH", br. 25/08

- (7) Nadležna inspekcija nadzire rad ovlaštenih pravnih lica i predlaže oduzimanje ovlaštenja kad prestanu ispunjavati propisne uvjete.
- (8) Nadležna inspekcija izvještava nadležne organe uprave o uočenim nepravilnostima i traži provođenje određenog postupka, ako sama nije ovlaštena da direktno postupi.
- (9) Podnosi zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka radi povrede odredbi ovog Zakona.

Član 72.

(Nadzor nad uvoznim vinom)

- (1) Uvoznik mora prethodno najaviti uvoz vina i obavijestiti o mjestu uvoza organizacionu jedinicu poljoprivredne inspekcije, koja je najbliža mjestu uvoza.
- (2) Ako je uvezeno vino u slobodnoj carinskoj zoni, odnosno u carinskom skladištu, poljoprivredni inspektor mora uzeti uzorak u prisustvu carinika. Postupak počinje i nastavlja se u skladu sa carinskim propisima.

POGLAVLJE IX. NAKNADE TROŠKOVA

Član 73.

- (1) Proizvođači plaćaju naknadu troškova postupka za:
- a) odobrenje o dodavanju šećera ili koncentriranog mošta iz člana 19. st. (2) i (3) i člana 21. ovog Zakona;
  - b) obavljanje analize iz člana 21. stav (1) ovog Zakona;
  - c) izdavanje oznake kontroliranog porijekla proizvoda iz člana 6. st. (1), (2) i (3) ovog Zakona;
  - d) izradu elaborata o zaštiti kontroliranog porijekla iz člana 7. stav (1) ovog Zakona i dodatka elaborata iz člana 8. stav (3) ovog Zakona;
  - e) izdavanje rješenja o izmjeni iz člana 8. stav (1) ovog Zakona;
  - f) svako godišnje puštanje u promet proizvoda iz člana 49. stav (2) ovog Zakona;
  - g) obavljanje analize i izdavanje mišljenja iz člana 49. stav (2) ovog Zakona;
  - h) za svako godišnje puštanje u promet proizvoda koji nemaju oznaku kontroliranog porijekla;
  - i) izdavanje certifikata iz člana 66. stav (2) i člana 38. stav (2) tačka c) ovog Zakona;
  - j) izdavanje rješenja o puštanju u promet proizvoda koji se uvoze iz člana 48. stav (2), člana 64. stav (2) i člana 65. st. (1) i (2) ovog Zakona.
- (2) Naknade iz stava (1) tačke a), c), e), f), i j) ovog člana prihod su budžeta Bosne i Hercegovine.
- (3) Naknade iz stava (1) tačka h) ovog člana prihod su budžeta općine.
- (4) Naknade iz stava (1) tačke b), d), g) i i) ovog člana prihod su ovlaštenih pravnih lica koja obavljaju usluge za koje se plaća naknada.
- (5) Podnosilac zahtjeva za izdavanje rješenja iz stava (1) tačke c) i f) ovog člana snosi i posebne troškove postupka u skladu sa odredbama člana 107. Zakona o upravnom postupku ("Službeni glasnik BiH", br. 29/02, 12/04 i 88/07).

POGLAVLJE X. NADZOR

Član 74.

(Upravni nadzor)

Upravni nadzor nad provođenjem ovog Zakona i propisa donesenih na osnovu njega, te nadzor nad radom ovlaštenih pravnih lica obavlja nadležno ministarstvo.

Član 75.

(Inspeksijski nadzor)

Inspeksijski nadzor po ovom Zakonu i propisima donesenim na osnovu njega obavljaju poljoprivredni inspektori, a nadzor nad prometom vina i drugih proizvoda od grožđa i vina obavljaju tržišni inspektori nadležnih inspektorata.

Član 76.

(Iskaznica)

Nadležni inspektori imaju posebnu iskaznicu kojom se utvrđuje njihovo službeno svojstvo, identitet i ovlaštenja.

Član 77.

(Nadležnosti poljoprivredne inspekcije)

- (1) Ako poljoprivredni inspektor u postupku inspeksijskog nadzora utvrdi da je prekršen ovaj Zakon ili propis donesen na osnovu njega, naredit će da se utvrđene nepravilnosti, odnosno nedostaci uklone u određenom roku.
- (2) Poljoprivredni inspektor u provođenju inspeksijskog nadzora po odredbama ovog Zakona i propisima donesenim na osnovu njega vodi postupak i donosi rješenja.

Član 78.

Pravna i fizička lica čiji rad podliježe nadzoru poljoprivrednog inspektora, dužna su omogućiti i dati potrebne podatke i obavještenja.

Član 79.

(Uzimanje uzoraka)

- (1) Kad poljoprivredni inspektor posumnja da pregledani proizvod ili sredstvo ne odgovaraju uvjetima propisanim ovim Zakonom i propisima donesenim na osnovu njega, uzet će određen broj uzoraka i dostavit će ih na analizu ovlaštenom pravnom licu.
- (2) Uzorci za analizu dostavljaju se pod šifrom.

Član 80.

(Superanaliza)

- (1) Proizvođač, uvoznik i korisnik (u daljnjem tekstu: vlasnik) može u roku od osam dana od dana primanja rezultata analize zahtijevati od poljoprivrednog inspektora da drugi primjerak uzorka dostavi na superanalizu.

"Službene glasnik BiH", br. 25/08

- (2) Superanalizu može zahtijevati i inspektor u roku iz stava (1) ovog člana, ukoliko posumnja u rezultat analize.
- (3) Nalaz superanalize konačan je i može se pobijati samo pod uvjetima i na način propisan za pobijanje javnih isprava.
- (4) Superanalizu mogu obavljati pravna lica koja za to ovlasti Vijeće ministara BiH u skladu sa Zakonom o hrani ("Službeni glasnik BiH", br. 50/04).
- (5) Lista pravnih lica iz stava (4) ovog člana objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Član 81.

(Troškovi analize)

- (1) Vlasnik od kojeg je uzet uzorak dužan je dati posude i podmiriti troškove pakiranja, prijevoza i analize uzorka, ako se utvrdi da proizvodi od kojih je uzet uzorak ne odgovaraju propisanim uvjetima.
- (2) Ako se analizom utvrdi da uzorci odgovaraju odredbama ovog Zakona i propisa donesenih na osnovu njega, troškove pakiranja, prijevoza i analize uzorka podmiruje organ uprave čiji je poljoprivredni inspektor dostavio uzorke na analizu.
- (3) Vlasnik od kojeg je uzet uzorak proizvoda nema pravo na naknadu vrijednosti uzorka.
- (4) Ako je analizu odnosno superanalizu proizvoda zahtijevalo pravno ili fizičko lice, troškove pakiranja, prijevoza i analize uzorka snosi to pravno ili fizičko lice, bez obzira na rezultate analize, odnosno superanalize.

Član 82.

(Privremene mjere)

- (1) Ukoliko poljoprivredni inspektor posumnja da vina i drugi proizvodi od grožđa i vina ili sredstvo iz člana 20. stav (1) ovog Zakona sadrže supstance štetne za zdravlje ljudi ili da nisu proizvedeni u skladu s odredbama ovog Zakona i propisa donesenih na osnovu njega, mora zapečatiti posudu u kojoj se nalaze i donijeti privremenu mjeru zabrane upotrebe i stavljanja u promet.
- (2) Privremena mjera iz stava (1) ovog člana traje dok poljoprivredni inspektor ne primi rezultat analize ovlaštenog pravnog lica, a najduže 15 dana.
- (3) Na pismeni zahtjev, poljoprivredni inspektor dužan je omogućiti vlasniku da u slučaju iz stava (1) ovog člana, uz prisustvo poljoprivrednog inspektora, obavi određene radnje radi održavanja zdravstvenog stanja proizvoda.
- (4) Organ uprave, čiji poljoprivredni inspektor izvrši pečaćenje posuda, nije odgovoran za štetne posljedice koje nastanu na proizvodu, ako je vlasniku bilo omogućeno obavljanje radnji iz stava (3) ovog člana.

Član 83.

(Obaveze subjekata u poslovanju s vinom)

- (1) Kada poljoprivredni inspektor rješenjem zabrani upotrebu vina ili drugog proizvoda od grožđa i vina zato što nisu proizvedeni u skladu s odredbama ovog Zakona, propisa donesenih na osnovu njega i člana 25. Zakona o hrani, koji se odnose na obaveze subjekata u poslovanju s hranom (vina i drugih proizvoda od grožđa i vina), može, na osnovu analize ovlaštenog pravnog lica, dopustiti preradu takvog vina ili drugog proizvoda od grožđa i vina u drugi proizvod. Troškove analize i prerade proizvoda snosi vlasnik.
- (2) Vlasnik nema pravo na naknadu štete nastale u slučaju iz stava (1) ovog člana.

POGLAVLJE XI. KAZNE NE ODREDBE

Član 84.

(Patvorenje vina)

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 5.000 KM do 10.000 KM kaznit će se za prekršaj pravno lice ako patvori, odnosno poveća količinu masulja, mošta i vina dodavanjem alkohola, vode, šećera, kiseline, vinskog taloga, koncentriranog mošta, suhog grožđa i drugih supstanci i sastojaka (član 20. tačka c) ovog Zakona).
- (2) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana kaznit će se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 800 KM do 1.500 KM.
- (3) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana kaznit će se fizičko lice novčanom kaznom u iznosu od 3.000 KM do 5.000 KM.

Član 85.

(Dodatak šećera, etilalkohola, izvoz i uvoz vina)

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 3.000 KM do 5.000 KM kaznit će se za prekršaj pravno lice:
- a) ako vrhunskom vinu doda šećer, koncentrirani mošt ili bilo koju drugu slatku supstancu (član 20. tačka g) ovog Zakona);
  - b) ako koristi etilalkohol u proizvodnji vina (član 20. tačka e) ovog Zakona),
  - c) ako izveze vino i druge proizvode od grožđa i vina suprotno odredbama člana 66. st. (1), (2), (3), i (4) ovog Zakona;
  - d) ako uveze ili stavlja u promet vino i druge proizvode od grožđa i vina suprotno odredbama čl. 64. i 65. ovog Zakona.
- (2) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana kaznit će se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 400 KM do 800 KM.
- (3) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana kaznit će se fizičko lice novčanom kaznom u iznosu od 2.000 KM do 3.000 KM.

Član 86.

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 1.000 KM do 3.000 KM kaznit će se za prekršaj pravno lice ako:
- a) proizvede proizvode iz člana 25. stav (3), člana 26. stav (1), člana 27. stav (1), člana 28. stav (1), člana 29. stav (1), člana 30., člana 31. stav (1), člana 32. stav (1), člana 33. stav (1), te člana 34. stav (1) ovog Zakona protivno uvjetima propisanim ovim Zakonom i propisima donesenim na osnovu njega;
  - b) u proizvodnji mošta i vina upotrijebi sredstva koja nisu dozvoljena, koja nisu enološki čista ili su štetna za ljudsko zdravlje (član 19. stav (1) ovog Zakona);
  - c) u prostorijama u kojima se proizvodi vino drže sredstva protivno odredbi člana 20. tačka i) ovog Zakona;
  - d) masulju, moštu ili vinu doda supstancu protivno odredbama člana 20. tačke a) i b) ovog Zakona;
  - e) miješa vina protivno odredbi člana 20. tačka d) ovog Zakona;
  - f) zasađi sorte vinove loze protivno odredbi člana 24. st. (1) i (2) ovog Zakona;

"Službene glasnik BiH", br. 25/08

- g) stavi u promet grožđe, masulj, vino ili druge proizvode od grožđa i vina koji nisu proizvedeni u skladu s odredbama ovog Zakona i propisa donesenih na osnovu njega (član 48. st. (1) i (2) ovog Zakona);
  - h) proizvođač prodaje vino ili druge proizvode od grožđa i vina protivno odredbi člana 53. stav (1) ovog Zakona;
  - i) prodaje vino koje nije u originalno zatvorenim bocama ili posudama (član 52. stav (1) ovog Zakona);
  - j) u svom ugostiteljskom objektu drži ili prodaje vino protivno odredbi člana 57. stav (1) ovog Zakona;
  - k) u svom ugostiteljskom objektu drži vino ili proizvode od grožđa ili vina koja su bolesna, vina s manom ili koja ne odgovaraju uvjetima za stavljanje u promet za potrošnju (član 57. stav (6) ovog Zakona);
  - l) u prodavnicama u kojima se vrši promet robe na malo drži ili prodaje vino, vinsko sirće, koje nije u originalno zatvorenim bocama ili posudama (član 52. ovog Zakona);
  - m) miješa uvezeno grožđe, vino ili druge proizvode od grožđa ili vina s domaćim grožđem, vinom ili drugim proizvodima od grožđa ili vina i označava ih kao domaći proizvod (član 22. ovog Zakona).
- (2) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana kaznit će se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 150 KM do 400 KM.
- (3) Za prekršaj iz stava (1) tačke a), b), c), d), e), f), g), h) i) i m) ovog člana kaznit će se fizičko lice novčanom kaznom u iznosu od 800 KM do 1.000 KM.

Član 87.

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 500 KM do 1.000 KM kaznit će se za prekršaj pravno lice ako:
- a) vrši preradu grožđa na određenom području čiji sok ima manje od 64° Oechsla (član 2. ovog Zakona);
  - b) proizvede grožđe, mošt ili vino, a nije upisano u Registar proizvođača grožđa i vina (član 13. stav (1) ovog Zakona);
  - c) prerađuje grožđe ili proizvodi, dorađuje ili njeguje vino postupcima ili sredstvima kojima se mogu pogoršati fizikalna, hemijska, biološka ili organoleptička svojstva mošta ili vina (čl. 17. i 19. ovog Zakona);
  - d) stavi u promet masulj, vino ili druge proizvode od grožđa ili vina bez oznake, s nepotpunim oznakama ili sa oznakom koja ne odgovara stvarnom stanju (član 42. ovog Zakona);
  - e) ne vodi propisanu evidenciju iz člana 62. stav (1) ovog Zakona;
  - f) ne omogući obavljanje nadzora i ne pruži potrebne podatke i obavještenja (čl. 70. i 72. ovog Zakona).
- (2) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana kaznit će se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 70 KM do 150 KM.
- (3) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana kaznit će se fizičko lice novčanom kaznom u iznosu od 300 KM do 500 KM.

Član 88.

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 300 KM do 500 KM kaznit će se za prekršaj pravno lice ako:
- a) do određenog roka ne prijavi općinskom organu uprave nadležnom za poslove poljoprivrede količinu berbe grožđa i proizvoda dobivenih od grožđa, te njihovu zalihu iz prethodnih godina (član 18. stav (6) ovog Zakona);

"Službene glasnik BiH", br. 25/08

- b) bere grožđe prije roka koji odredi ovlaštena organizacija (član 18. ovog Zakona);
  - c) ne postupi prema rješenju nadležnog poljoprivrednog inspektora (član 71. stav (3) ovog Zakona).
- (2) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana kaznit će se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 50 KM do 70 KM.
- (3) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana kaznit će se fizičko lice novčanom kaznom u iznosu od 200 KM do 300 KM.

Član 89.

- (1) Za prekršaje iz člana 84. stav (1), člana 85. stav (1), člana 86. stav (1) i člana 87. stav (1) ovog Zakona, pravnom ili fizičkom licu izreći će se prekršajna sankcija oduzimanja predmeta koji su upotrijebljeni za izvršenje prekršaja ili su pribavljeni ili nastali prekršajem.
- (2) Za prekršaje iz člana 84. stav (1) i člana 85. stav (1) ovog Zakona počinjenog drugi put, fizičkom licu izreći će se uz novčanu kaznu i zaštitna mjera oduzimanja dozvole za obavljanje djelatnosti u trajanju do jedne godine.

POGLAVLJE XII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 90.

(Ovlaštenje ministra)

- (1) Ministar će, u saradnji s nadležnim organima entiteta i Brčko Distrikta BiH, na osnovu ovoga zakona, donijeti provedbene propise o:
- a) opremi i stručnom kadru ovlaštenog pravnog lica iz člana 11. stav (2) ovog Zakona;
  - b) dopuštenim sredstvima i postupcima u proizvodnji mošta i vina iz člana 19. ovog Zakona;
  - c) sadržaju oznaka iz člana 44., o obrascu certifikata iz člana 66. stav (10) i člana 48. stav (5) ovog Zakona;
  - d) obrascu iskaznice, te načinu i postupku izdavanja iskaznice iz člana 76. ovog Zakona;
- (2) Provedbene propise iz stava (1) ovog člana donijet će ministar u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Član 91.

(Upisnik u registar)

- (1) Proizvođači upisani u Registar proizvođača grožđa i vina po stupanja na snagu ovog Zakona dužni su uskladiti svoje poslovanje s odredbama ovog Zakona u roku određenom propisima za provođenje ovog Zakona kojima se utvrđuju pobliže uvjeti za proizvodnju i promet vina i drugih proizvoda od grožđa i vina.
- (2) Proizvođači koji ne postupe u skladu s odredbama ovog Zakona i propisa donesenih na osnovu njega prestaju s proizvodnjom istekom roka iz stava (1) ovog člana, što će rješenjem utvrditi nadležno ministarstvo.

Član 92.

(Dozvola)

"Službene glasnik BiH", br. 25/08

(1) Proizvođači, kojima je po propisima do stupanja na snagu ovog Zakona izdata dozvola za označavanje proizvoda s kontroliranim geografskim porijeklom, dužni su u roku od godine dana od dana stupanja na snagu propisa iz člana 69. ovog Zakona pribaviti rješenje iz člana 44. stav (5) ovog Zakona.

(2) Proizvođačima koji ne pribave rješenje u roku iz stava (1) ovog člana prestaje važnost dozvola izdatih do stupanja na snagu ovog Zakona, što rješenjem utvrđuje Ministarstvo.

Član 93.

(Prijelazne odredbe)

Do donošenja propisa iz čl. 69. i 90. ovog Zakona ostaju na snazi propisi doneseni na osnovu Zakona o vinu i rakiji ("Službeni list SR BiH", br. 26/89, 29/90), ako nisu u suprotnosti s ovim Zakonom.

Član 94.

(Prestanak važećeg zakona)

Stupanjem na snagu ovog Zakona prestaje važiti Zakon o vinu i rakiji ("Službeni list SR BiH", br. 26/89, 29/90).

Član 95.

(Stupanje na snagu Zakona)

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

PS BiH, broj 171/08
25. februara 2008. godine
Sarajevo

Predsjedavajući
Predstavničkog doma
Parlamentarne skupštine BiH
dr. **Milorad Živković**, s. r.

Predsjedavajući
Doma naroda
Parlamentarne skupštine BiH
Sulejman Tihic, s. r.